

Міністерство освіти і науки України
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра англійської філології і філософії мови

Курсова робота

**на тему: Лінгвофілософські аспекти формування цінностей,
вартостей і значущостей, або критерії набуття особистої і колективної
ідентичностей в сучасному постінформаційному суспільстві**

Студентки групи МЛа 08-21
факультету германської філології і перекладу
денної форми навчання
спеціальності 035 Філологія
Чепель Вікторії Романівни

Науковий керівник:
кандидат філософських наук,
доцент Комісар Людмила Петрівна

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ФІЛОСОФІЇ ЯК НАУКИ.....	5
1.1. Лінгвофілософія як сфера гуманітарних досліджень.....	5
1.2. Формування людських цінностей та їх значущість.....	9
Висновок до розділу 1.....	13
РОЗДІЛ 2 ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБИСТОЇ ТА КОЛЕКТИВНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В ПОСТІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....	14
2.1. Формування особистої ідентичності в сучасному постінформаційному суспільстві.....	14
2.2. Критерії набуття колективної ідентичності у сучасному світі.....	16
2.3. Компаративний аналіз	18
Висновок до розділу 2	20
ВИСНОВОК.....	21
RESUME.....	23
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	24

ВСТУП

Актуальність. У сучасних гуманітарних студіях методологія лінгвофілософії є міждисциплінарною, тобто металінгвістична компонента допомагає аналізувати як наукові, так і етико-філософські критерії, зокрема і аксіологічну компоненту набуття особистої та колективної ідентичностей. Тож, безсумнівно, лінгвофілософська призма має трансдисциплінарне забарвлення, є поліморфною у своїх об'єктах дослідження та викликає амбівалентне ставлення щодо особливостей зазначених аналітичних процедур. Разом з цим, лінгвофілософія розглядається як авторитетна галузь гуманітарних наук, допомагаючи зрозуміти вплив мови на спосіб мислення людей та їхні життєві цінності.

Метою курсової роботи є демонстрація лінгвофілософських аспектів формування цінностей в світлі набуття особистої і колективної ідентичностей в сучасному постінформаційному суспільстві.

Об'єктом роботи є лінгвофілософський теоретико-методологічний аналіз аксіологічних критеріїв формування особистої та колективної ідентичностей.

Предметом дослідження є кореляція між особистісними вартостями / значущостями та колективними нормами, що формують ідентичність сучасної людини.

Завдання дослідження:

- ✓ Надати визначення поняттю «лінгвофілософія» та дослідити її місце в дискурсі гуманітарних наук.
- ✓ Проаналізувати вплив лінгвофілософського інструментарію на формування людських цінностей.
- ✓ Дослідити особливості формування особистої і колективної ідентичностей.

- ✓ Здійснити компаративний аналіз особистісних вартостей / значущостей та колективних норм, що формують ідентичність сучасної людини.

Методи дослідження :

1.Лінгвістичний аналіз: використовувався для визначення понять «лінгвофілософія», «особиста ідентичність», «колективна ідентичність», «цінності».

2. Компаративний аналіз: було використано при порівнянні особистої та колективної ідентичностей.

4. Метод узагальнення: використовувався при підбитті підсумків дослідження.

Теоретична значущість роботи полягає в тому, що вдалося дослідити та проаналізувати вплив лінгвофілософських методів на формування цінностей в світлі набуття особистої і колективної ідентичностей в сучасному постінформаційному суспільстві. **Практична значущість** дослідження – курсова робота може слугувати матеріалом для написання кваліфікаційної роботи магістра.

Структура дослідження : курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, загального висновку, резюме англійською мовою, списку використаних джерел. Кількість сторінок курсової роботи – 25, з них – 21 сторінка основного тексту.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ФІЛОСОФІЇ ЯК НАУКИ

1.1. *Лінгвофілософія як сфера гуманітарних досліджень*

Лінгвофілософія заслуговує на поглиблене вивчення та аналітичне осмислення, оскільки являється важливою сферою гуманітарних досліджень у 21 столітті.

Ця галузь відіграє важливу роль у вивченні мови, мислення та культурних особливостей людського життя і сприяє розвитку нових концепцій, методів і перспектив у різних галузях знань.

Лінгвофілософія вивчає мовні явища з філософської точки зору, аналізуючи їхні основні поняття, структури, функціональні принципи та їхній вплив на формування світогляду і культури. Іншими словами це поєднання філософії, культурології та когнітивних наук.

У межах цієї галузі дослідники зосереджуються на таких темах, як зв'язок між мовою та мисленням, природа мовних універсалій, механізми метафори, роль мови в когнітивній та соціальній взаємодії, а також мовні ігри (Білоус, 2015: 61).

У 21 столітті філософія мови інтегрує класичні підходи зі знаннями з інших галузей, таких як нейронаука, когнітивна психологія, фольклористика та соціолінгвістика. В результаті цієї інтеграції були розроблені нові теорії та методи лінгвістичного аналізу, які дозволяють глибше зануритися в мовні явища та вивчати їхні наслідки.

Це сприяє більш точному, диференційованому та інтегрованому розумінню «мови як системи, що керує нашим мисленням, комунікацією та взаємодією з навколишнім світом» (Гегель, 2019: 121).

Цей напрям також сприяє виявленню питань, пов'язаних із межами мовного вираження, міжкультурною комунікацією, використанням мови в

ситуаціях нерівності та дискримінації, а також потенціалом мовної рефлексії над когнітивними процесами.

Таким чином, філософія мови відіграє важливу роль у гуманітарних науках у 21 столітті, сприяючи розвитку нових підходів і методів дослідження. Філософія мови пропонує нові погляди на мову та її значення в людській культурі та мисленні, що сприяє більшій співпраці між різними дисциплінами та галузями знань.

Вона веде до щільнішої співпраці між різними дисциплінами та галузями знань.

Тож, *лінгвофілософія* (лат. «lingua» – мова і філософія) – це широка галузь гуманітарних досліджень, спрямована на вивчення природи і властивостей живої людської мови, її взаємозв'язків з буттям, свідомістю і мисленням, а також самого теоретико-методологічного знання, яке охоплює та інтерпретує ці взаємозв'язки.

Інша назва – філософія мови. Одні вчені розглядають філософію мови як самостійну галузь дослідження мови живих людей (або спеціальних штучних мов); інші – як розділ філософії, логіки або мовознавства, суміжну галузь дослідження наук, особливий підхід до мови взагалі та її одиниць і категорій. методологію дослідження або як аналіз окремих філософських проблем, статус філософії мови залишається невизначеним.

В історії розвитку філософії мови одна з перших спроб визначити її предмет була зроблена в рамках аналітичної філософії. Для аналітичного філософа вся філософія є філософією мови, яка, за умови правильного застосування формальної структури мови, здатна розкрити онтологічну структуру буття.

У розумінні сучасних науковців, *мовознавство* є сукупністю лінгвістичних поглядів, пов'язаних з певним філософським напрямом або художньою орієнтацією, певна парадигма дослідження мовних явищ, загальний погляд на мову, в якому філософські положення використовуються

для пояснення загальних закономірностей мови в певний період, а мова використовується для вирішення певних філософських проблем.

Мова, що розглядається з цієї точки зору, постає не як самостійна, однорідна мова, а як загальнолюдська мова і вивчається у світлі її загальних властивостей як логічних і лінгвістичних констант (імен, предикатів, егоцентричних лексичних категорій).

Таким чином, у цьому напрямі лінгвофілософії на перший план висуваються власне мовні категорії і через них розглядається онтологія світу; такий підхід називається *парадигмоцентричним* і позиціонується як лінгвістичний підхід поряд з філософським.

Існує два підходи до лінгвістичного розуміння природи мови:

- Перший - це підхід, в якому мова розглядається «як сама по собі». Цей підхід найкраще втілений у структуралізмі, який формує образ мови як структури і системи.
- Другий підхід вважається антропологічним (La philosophie du langage, 1992) .

В рамках цього підходу мова розглядається в контексті ментального світу людини.

Філософський і лінгвістичний підходи до природи мови об'єднують те, що мову і філософію пов'язує глибока внутрішня спорідненість двох форм символічного світосприйняття – наївного, стихійного і рефлексивного (у мові), теоретичного і рефлексивного (у філософії), – які розглядають світ як єдине ціле. Водночас раціоналістичне бачення природи людської мови не є унікальним. Зокрема, в рамках теософського (боголюдського) розуміння природи мови мова постає як цілісний суб'єкт-об'єктний досвід, енергетична еманация душі (в різних термінах і з різними смисловими нюансами), її «дім», її об'єкт, а також як засіб та інструмент містичного досвіду, безпосередньо «вплетений» в онтологію світобудови.

Таким чином, існують дві філософські концепції мови: наукова та релігійно-містична: лінгвофілософія є галуззю лінгвістичних досліджень, яка належить і до лінгвістики, і до філософії, але в межах кожної науки її специфіка виявляється в тому, що вона поглиблено розглядає питання світогляду та онтології (філософія) або власне лінгвістики (лінгвістика). У цьому сенсі вона в усіх своїх логічних проявах має набір спеціальних дослідницьких процедур, які забезпечують специфічні методи розв'язання проблем, що виникають при вивченні феномену мови. Іншими словами, лінгвофілософія має інтерпретаційний характер, притаманний певним науковим галузям.

1.2. *Формування людських цінностей та їх значущість*

Будь-яка людська діяльність включає в себе ідею, реалізацію та результат. Ідея складається з мети, цінності та плану. Мета відповідає на питання «що потрібно зробити». Реалізація однієї і тієї ж мети і плану може мати дуже різні значення і цінності в житті. Таким же чином формується і поняття цінності.

Цінність – це конкретне соціальне визначення, яке розкриває позитивне або негативне значення об'єкта навколишнього світу для людини або суспільства (Краус, 1994: 124).

Функції цінностей у суспільній свідомості та ціннісних орієнтацій в індивідуальній свідомості збігаються.

Серед них можна виділити наступні *функції*:

- 1) диференціація (розрізнення індивідів та визначення їхнього статусу);
- 2) інтеграція (виявлення спільного, що об'єднує окремі явища);
- 3) систематизація (координація окремих явищ у детерміновані системи);
- 4) інтерпретація (орієнтація у встановленні причинно-наслідкових зв'язків);
- 5) цілепокладання (співвіднесення з абсолютном) (збереження досвіду, "кодифікація");
- 6) консервація (збереження, «кодифікація» досвіду);
- 7) комунікація (забезпечення загальної комунікативної основи для спілкування людей, націй і соціокультурних утворень), з) корекція (примусовий вплив на життя людини і суспільства, їх унормування, постійне коригування) (Лазарук, 2003:19).

Цінності генетично акумулюють загальну спрямованість потреб, інтересів та емоційних переживань суб'єкта. У ситуаціях вибору необхідно порівняти мотиви можливих дій і вибрати певну дію на основі внутрішньої

системи відліку. У цій ролі виступають найбільш типові для даного суб'єкта потреби, інтереси і переживання, які формують домінанту, тобто цінність. Основною формою засвоєння цінностей є ідеал, який «служить стратегічним орієнтиром на шляху від існуючого до належного».

Соціальні цінності формуються в процесі відбору соціально доцільних зразків поведінки та діяльності у вигляді повсякденних звичок, тобто наочних знаків людського буття, які потім через механізм традиції пов'язуються з нормативними формами, тобто ритуалами, звичаями та обрядами. Соціально ціннісні стереотипи передаються і підтримуються суб'єктами культурної системи через соціальні інститути (освіту, виховання, релігію, політику, право, засоби масової інформації). Індивіди засвоюють ціннісні моделі як зовнішні утворення, критерії соціальної дії і приймають або відкидають їх внутрішньо як орієнтири власної поведінки. У першому випадку смислова категорія індивіда стає регулятором особистісно і соціально прийнятної поведінки. Природно, що найвищим рівнем розвитку особистості є участь у культуро творчості на основі власних смислових категорій життя.

Цінності відображають базові відносини та потреби людей і складають основу світогляду особистості. При цьому виділяють також вищі (загальнолюдські) цінності, які виконують функцію світогляду для індивіда. Такими вищими цінностями є здоров'я, сім'я, любов, свобода, мир, війна, нація, праця, правда, честь, свідомість, визнання, творчість. У порівнянні зі звичайними цінностями, високі цінності є скоріше директивними, ніж регулятивними.

Як зазначає Л. Комісар, «у зв'язку із домінуючою перманентною присутністю в життєсвіті сучасної людини електронних ЗМІ (або «п'ятої влади») наш щоденний досвід стає квазісимулякром – калькулятивним, відчуженим, опосередкованим. Тож актуалізація саме ціннісно-звичаєвої настанови – настанови із екологічним вектором – у сучасних філософських і аксіологічних студіях є цілком виправданою. Такий вектор має на меті досягнення взаєморозуміння (як порозуміння) та налагодження комунікації

між людьми в постпандемічному світі, людьми, які належать до різних національних та культурних спільнот, попри тотальну цифрову уніфікацію з частки «стертими» маркерами ідентичностей/ідентифікацій» (Комісар, 2022: 43).

Тож *високі цінності* – це «широкі афективно-метафоричні узагальнення базових соціокультурних орієнтацій, які визначають усі сфери людського життя. Це соціальний порядок, спілкування, діяльність, самозбереження, цінність особистих якостей і загальнолюдські цінності» (Омельченко, 1999). Цінності визначають сенс існування індивіда, з якого випливає вся мотивація. Високі цінності сприяють тому, що людина цікавиться вищими явищами і наповнює своє життя змістом. Потреба в змісті, тобто сенсі життя людини в рамках цілісного розуміння світу, є універсальним пояснювальним принципом. Без такого внутрішнього інтелектуального сенсу людина не може відчувати власну цінність і не може керувати власним творінням.

Сутність та природа вартості характеризується наступними положеннями:

- 1) Основними характеристиками цінності є функціональна цінність (сукупність суспільно значущих характеристик) та внутрішній зміст);
- 2) Цінність є не природною, а соціальною властивістю об'єкта, тому цінність не існує поза суспільством;
- 3) Цінність не виникає поза оцінкою, тому відображення цінності суттєво пов'язане з емоційним переживанням;
- 4) Цінність за своїм об'єктивним змістом є предметом (явищем, об'єктом), що задовольняє людські потреби, потенційною функцією і засобом задоволення потреб.

Термінологічна складність проявляється також у розмежуванні понять «цінність» та «оцінка».

Якщо цінність – це або явище, об'єкт зовнішнього середовища (предмет, подія, дія), або явище думки (ідея, образ, наука, концепція), те, що підлягає оцінці, об'єкт оцінки. То остання є оцінним ставленням до цього

об'єкта, тобто процедурою ціннісного вибору, чи психічним явищем, що є результатом суб'єктивного судження про цінність об'єкта в даному соціальному контексті. При цьому оцінюється не сам об'єкт, а ступінь його значущості для індивіда. Цінність, таким чином, задає критерії та стандарти оцінки.

Ціннісні орієнтації особистості як відображення важливості, яку суб'єкт надає певній цінності (ваги), представляють соціально-психологічний пласт наукових досліджень. З'ясування особистісних (індивідуальних) основ системи цінностей фокусує наукові пошуки на аналізі міждисциплінарного поняття «цінність» та його психологічного відповідника «сенса» (Лазарук, 2003: 20) або «онтологічної одиниці аксіологічної психології» – смислу як особистісного вираження цінності в індивідуальній свідомості.

Основою (фундаментом) теорії цінностей традиційно визнається суб'єкт-об'єктне відношення. Об'єктом ціннісного ставлення може бути будь-яке явище, що має цінність для суб'єкта і взаємодіє з ним. А суб'єктом ціннісного відношення є той, хто визначає цінність об'єкта в акті оцінки. При цьому розрізняють суб'єкта ціннісного ставлення і суб'єкта ціннісного сприйняття. Ціннісне ставлення суб'єкта ціннісного відношення репрезентується в оцінці – суб'єктивному визначенні ваги та/або важливості об'єкта для цієї людини.

Тлумачення цінності як міждисциплінарної категорії також викликає труднощі у визначенні «вершини» ціннісної системи. Залежно від теоретичного підходу, цінністю є найбільш загальне поняття аксіоматичного змісту.

Раціональне обґрунтування цінностей, сприяє пошуку консенсусу та спільних елементів у наукових та аксіологічних традиціях і спрямоване на подолання хибних «внутрішніх» цінностей, партикулярних моральних цінностей та історично успадкованих ідеологічних ціннісних категорій, особистісних смислів та процес виявлення неадекватних ціннісних орієнтацій у суспільстві.

Висновок до розділу 1

Галузь лінгвофілософії (або як ще її називають «філософії мови»), має важиве значення при дослідженні структурних компонентів мови, мислення, культурного життя та традицій людей. Лінгвофілософія досліджує мовні особливості та явища з боку філософії та аналізує їх вплив на формування світосприйняття людей. Лінгвофілософія є галуззю лінгвістичних досліджень, яка належить і до лінгвістики, і до філософії, але в межах кожної науки її специфіка виявляється в тому, що вона поглиблено розглядає питання світогляду та онтології (філософія) або власне лінгвістики (лінгвістика).

Розглядаючи лінгвофілософію як науку з точки зору філософії постає питання цінності.

Цінність – це конкретне соціальне визначення, яке розкриває позитивне або негативне значення об'єкта навколишнього світу для людини або суспільства.

Тож, людські цінності формуються в процесі відбору соціально доцільних зразків поведінки та діяльності у вигляді повсякденних звичок, тобто наочних знаків людського буття, які потім через механізм традиції пов'язуються з нормативними формами, тобто ритуалами, звичаями та обрядами.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБИСТОЇ ТА КОЛЕКТИВНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В ПОСТІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

2.1. Формування особистої ідентичності в сучасному постінформаційному суспільстві

Ми з'являємося на світ і поступово розвиваємо свої унікальні фізичні та особистісні характеристики. Нам дають імена та прізвища наші батьки та родичі. Ми живемо на певній території. Нам дають можливість називатися мешканцями цієї території. Наше походження та особливості культури, в якій ми зростаємо, допомагають нам сформувати почуття приналежності до певної спільноти. У своїй академічній, професійній та громадській діяльності, у стосунках з родиною, друзями та колегами ми формуємо і розвиваємо себе як особистості і водночас усвідомлюємо, що належимо як до великих, так і до малих соціальних груп.

Результатом цього складного процесу «самоконструювання» є ідентичність.

Формування ідентичності починається з народження і триває протягом усього життя. Ідентичність є фундаментальною характеристикою, без якої людина не може існувати як особистість. Її формування сприяє збереженню та підтримці цілісності та унікальності кожного індивіда.

Вона проявляється в особистісних якостях, рисах характеру та ціннісних орієнтаціях. Тому процес формування ідентичності людини є складним і багатовимірним

Ідентичність – це сукупність ідей, переконань і почуттів, які людина має про себе, включаючи цінності, уподобання, соціальні ролі, гендерну ідентичність, етнічну приналежність, культуру та інші характеристики, які визначають людину як особистість.

Ідентичність розвивається протягом усього життя і формується під впливом взаємодії з соціальним середовищем, сім'єю, друзями, культурою та власним життєвим досвідом. У підлітковому віці ідентичність може бути особливо чутливою, оскільки люди шукають своє місце у світі та формують ставлення до себе та інших (Протасова, 2023).

Відсутність чіткої ідентичності може призвести до тривоги, стресу та низької самооцінки. У психології ідентичність розглядається як важливий компонент психічного здоров'я людини, а процеси, пов'язані з її формуванням і розвитком, можуть бути предметом досліджень і психологічної практики.

Ідентичність особистості – це сукупність уявлень про себе, яка формується протягом життя і включає в себе безліч факторів, в тому числі особистісні якості, досвід, цінності, ставлення до себе та інших, соціальні ролі, професійні та особисті цілі.

Ідентичність людини може бути фіксованою, а може змінюватися залежно від життєвих обставин, досвіду та особистісного розвитку.

Елементи ідентичності включають:

- Самооцінка та сприйняття власної цінності як особистості;
- Соціальні ролі та статуси, які люди приймають на себе в різних контекстах;
- Культурна, релігійна та етнічна ідентичність;
- Професійні та особисті цілі;
- Темперамент, характер та інші особистісні характеристики.

Ідентичність людини важлива для її здоров'я та благополуччя, оскільки вона визначає її самооцінку та статус у суспільстві. Проблеми з формуванням ідентичності можуть призвести до відчуття розгубленості, тривоги, депресії та невпевненості.

Такі методи, як самопізнання, саморефлексія, постановка цілей і планування життя можуть допомогти зміцнити ідентичність. Також важливо бути відкритим до нового досвіду і можливостей для розвитку і збагачення своєї ідентичності.

2.2. Критерії набуття колективної ідентичності у сучасному світі

На сучасному етапі, коли беззаперечний характер традиційних цінностей стає проблематичним для людей, екзистенціальна етика незалежного і справжнього вибору стає остаточно усвідомленою (Апель, 1999:155).

Однак, ці акти незалежного та автентичного вибору пов'язані з приналежністю до певного соціокультурного способу життя. Вони роблять людські форми поведінки та їхню (взаємну моральну) оцінку етично очікуваними і сумісними з вимогами повсякденного життя. Це є частиною особистої ідентичності (Тейлор, 2013: 80) .

У зв'язку з цим можна виділити наступні чинники формування спільної ідентичності:

На думку Б. Вальденфельса, «спільний світ» перебуває в процесі універсалізації. Це водночас світ, який розширює можливості, і водночас світ, який ніколи не залишає ігрового поля можливостей (Waldenfels, 2011: 154) .

Отже, культура завдячує своєю автентичністю реакції на гетерогенність. Гетерогенність може походити з власної традиції або з інших традицій.

Тому культура «чистого» *Я* – це культура, яка більше не дає жодних відповідей, а лише копіює та модифікує вже існуючі відповіді. Таким чином, як зазначає Л. Комісар, «говорячи про горизонти ідентичності у респонсивній феноменології, вкажімо на своєрідну гру «освоєння – відчуження», яка розгортається на всіх рівнях досвіду чужого. Відтак – ставлення до Чужого отримує природний етичний і політичний виміри, які певна епоха і конкретні культури припасовуватимуть до власних «матриць ідеологій»: від пасивної універсалістської гіпертолерантності до крайніх проявів атолерантності до агресора-чужого. Останні ж, на нашу думку, в сучасних українських воєнних реаліях є абсолютно виправданими, адже мова йде про несправедливе і невинуватене порушення (Комісар, 2023: 44).

На думку Ф. Фукуяма, «суспільство має захищати маргіналізованих та виключених, але воно також має досягати спільних цілей через дискусії та компроміси. Дедалі вужче зосередження лівих і правих на захисті власних групових ідентичностей зрештою загрожує можливості комунікації та спільних дій. Виходом тут є не відмова від концепції ідентичності як ключового елементу сприйняття сучасними людьми самих себе і суспільства навколо себе. Рішення полягає у визначенні ширшої та більш інтегрованої національної ідентичності, яка враховує реальне розмаїття ліберального демократичного суспільства» (Фукуяма, 2020:110).

Особливу роль у формуванні колективної ідентичності громадян відіграють компоненти колективної пам'яті, що базуються на повсякденній комунікації. Пам'ять, що функціонує на рівні повсякденної неформальної взаємодії, найменше піддається впливу домінуючого політичного дискурсу.

Як наслідок, політичний дискурс також впливає і часто змінює колективні уявлення про минуле. Розповідь історій є важливою частиною спілкування з близькими друзями, родичами та сусідами, яким довіряють. Події, факти та істини, які часто замовчуються політикою в офіційній історії, значною мірою зберігаються в колективній пам'яті завдяки цій неформальній системі «комунікативної пам'яті».

Феномен колективного усвідомлення минулого є також продуктивним у контексті творення та існування колективної пам'яті, так званих «спільнот пам'яті». Такі спільноти – це групи людей, об'єднані унікальним спільним досвідом минулого, який часто характеризується високим емоційним забарвленням. Наголошуючи на спільному досвіді таких подій як головному чиннику формування спільноти, можна стверджувати, що такі спільноти пам'яті не можуть бути створені штучно. Іншими словами, спільноти пам'яті фіксують реальну, живу історію, а не уявну.

2.3. Компаративний аналіз

Для ширшого розкриття теми формування ідентичностей та їхніх особливостей було проведено компаративний аналіз, у наступній таблиці:

Таблиця формування ідентичностей

<i>Характерні ознаки</i>	<i>Особиста ідентичність</i>	<i>Колективна ідентичність</i>
<i>Формування</i>	Ґрунтується на відчуттях, переживаннях, емоціях	Формується через соціальну взаємодію на груповому рівні, уявлення про минуле, теперішнє, майбутнє
<i>Поняття</i>	Я, «Я концепція», «Образ Я», самосвідомість	Групова взаємодія
<i>Макроідентичність</i>	Індивідуальні характеристики людини	Національна, класова, расова, релігійна, родова
<i>Функція та завдання</i>	Ставить перед людиною запитання «Хто я? Який я?», допомагає усвідомити ким являється людина, як особистість	Вихід за межі особистісної ідентичності, усвідомлення себе в соціумі
<i>Дослідження</i>	Соціально-психологічні науки досліджують особисту ідентичність	Колективну ідентичність вивчають та досліджують гуманітарні та

		соціальні науки (психологія, соціологія, історія, політологія і т.д.)
--	--	--

Тож, проаналізувавши формування та характерні ознаки ідентичностей можна зробити висновки, що факторами, які відіграють важливу роль у формуванні колективної ідентичності є образ, який колектив конструює про себе і з яким ідентифікують себе всі члени групи. Рівень колективної ідентичності об'єктивно нерозривно пов'язаний з індивідуальним рівнем, де формуються індивідуальні ідентичності та встановлюються емоційні зв'язки з політичними та соціальними інститутами, що існують у суспільстві.

Також саме спільна історія громади репрезентує колективне сприйняття минулого в нематеріальній формі. Спільна історія, характерна для певної групи, створює відчуття приналежності та участі в цій спільноті.

Це сприяє формуванню та розвитку емоційної складової ідентичності.

Висновок до Розділу 2

У даному розділі було досліджено критерії формування колективної та особистої ідентичностей. Було проведено компаративний аналіз та представлено результати дослідження у вигляді таблиці.

Тож, особиста ідентичність характеризується індивідуальними рисами, що притаманні певній людині. Вона допомагає особистості усвідомити себе та своє призначення.

Із формування особистої ідентичності впливає колективна ідентичність. Тут вона охоплює велику кількість таких особистостей, які належать до певного макрорівня. Найбільш поширеною макроідентичністю є національна ідентичність.

Таким чином колективна ідентичність формується на основі спільно прожитих подій в минулому, завдяки яким і створилась колективні пам'ять.

Формування ідентичності чи то особистої чи колективної є незалежним явищем, на яке впливає соціум та комунікація. Адже через соціум ми отримуємо необхідні знання, уміння та навички, які в подальшому формують наше світосприйняття. І саме від цього соціуму буде залежати ефективність формування ідентичності.

ВИСНОВКИ

У курсовій роботі продемонстровані лінгвофілософські аспекти формування цінностей в світлі набуття особистої і колективної ідентичностей в сучасному постінформаційному суспільстві.

1) Надано визначення поняттю «лінгвофілософія» та досліджено її місце в дискурсі гуманітарних наук. Отже, *лінгвофілософія* або філософія мови – це широка галузь гуманітарних досліджень, спрямована на вивчення природи і властивостей живої людської мови, її взаємозв'язків з буттям, свідомістю і мисленням, а також самого теоретико-методологічного знання, яке охоплює та інтерпретує ці взаємозв'язки.

2) З'ясовано, що одні вчені розглядають філософію мови як самостійну галузь дослідження повсякденного мовлення (або спеціальних штучних мов), інші – як розділ філософії, логіки або мовознавства, суміжну галузь дослідження наук, особливий підхід до мови взагалі та її одиниць і категорій. Тож статус філософії мови залишається на часі амбівалентним.

3) Проаналізовано вплив лінгвофілософського інструментарію на формування людських цінностей. Тож *цінність* ми розглядаємо як конкретне соціальне визначення, яке розкриває позитивне або негативне значення об'єкта навколишнього світу для людини або суспільства.

4) Здійснено компаративний аналіз особистісних вартостей / значущостей та колективних норм, що формують ідентичність сучасної людини. Таким чином, *ідентичність особистості* – це сукупність уявлень про себе, яка формується протягом життя і включає в себе безліч факторів, в тому числі особистісні якості, досвід, цінності, ставлення до себе та інших, соціальні ролі, професійні та особисті цілі. На нашу думку, ідентичність людини може бути фіксованою, а може змінюватися залежно від життєвих обставин, досвіду та особистісного розвитку. Стосовно *колективної ідентичності*, то ми визначаємо її як базову схожість членів певної групи, яка проявляється в солідарності, колективній діяльності та спільній праці.

Особиста та колективна ідентичності тісно пов'язані між собою, хоч і мають відмінності у характерних ознаках. Разом з цим, окреслені два види ідентичностей взаємно впливають на ціннісно-моральну і соціальну градації конкретної людини.

Слід зазначити, що заявлена тематика курсової роботи має тенденцію до детальнішого розкриття на рівні етичної, лінгвістичної і аксіологічної складових, тож у майбутньому можливе наше потенційне звернення саме до лінгвістичної компоненти становлення дискурсу ідентичності в сучасному українському суспільстві у нашій магістерській роботі.

RÉSUMÉ

The course work demonstrates the linguistic and philosophical aspects of value formation in the light of the acquisition of personal and collective identities in the modern post-information society.

The article defines the concept of “linguophilosophy” and examines its place in the discourse of the humanities. Thus, linguophilosophy or philosophy of language is a broad branch of humanitarian research aimed at studying the nature and properties of living human language, its interrelationships with being, consciousness and thinking, as well as the theoretical and methodological knowledge itself, which covers and interprets these interrelationships.

It has been found that some scholars consider the philosophy of language as an independent field of study of everyday speech (or special artificial languages), while others see it as a branch of philosophy, logic or linguistics, a related field of study of sciences, a special approach to language in general and its units and categories. research methodology or as an analysis of individual philosophical problems. Thus, the status of philosophy of language remains ambivalent at present.

The influence of linguistic and philosophical tools on the formation of human values is analyzed. Therefore, we consider value as a specific social definition that reveals the positive or negative meaning of an object of the surrounding world for a person or society.

A comparative analysis of personal values/meanings and collective norms that form the identity of a modern person is carried out. Thus, a person's identity is a set of ideas about oneself that is formed throughout life and includes many factors, including personal qualities, experience, values, attitudes towards oneself and others, social roles, professional and personal goals. In our opinion, a person's identity can be fixed or change depending on life circumstances, experience, and personal development. As for collective identity, we define it as the basic similarity of members of a certain group, which manifests itself in solidarity, collective activity and joint work. Personal and collective identities are closely related, although they have different characteristics.

However, their formation and influence on a person are not mutually exclusive. It should be noted that the stated topic of the course work tends to be disclosed in more detail at the level of ethical, linguistic and axiological components, so it is possible to potentially address the problem of the formation of identity discourse in modern Ukrainian society in our master's thesis.

Key words: Linguophilosophy, Human Values, Personal Identity, Collective Identity, Comparative Analysis

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Dascal, M., Gerhardus, D., Lorenz, K., Meggle, G. (2008). [Language Arts & Disciplines](https://books.google.com.ua/books/about/Dascal_Marcelo_Gerhardus_Dietfried_Loren.html?id=tSKfSI-7ZncC&hl=en&redir_esc=y). Взято з: https://books.google.com.ua/books/about/Dascal_Marcelo_Gerhardus_Dietfried_Loren.html?id=tSKfSI-7ZncC&hl=en&redir_esc=y
2. Fukuyama, F. (2018). *IDENTITY. The Demand for Dignity and the Politics of Resentment*. New York: Farrar, Straus and Giroux.
3. Kempson, R., Fernando, T., Asher, N. (2012). *Hand book of the Philosophy of Science: Volume Philosophy of Linguistics*. North Holland: Elsevier.
4. Searle's, J. (2007) *Philosophy of Language. Force, Meaning and Mind*. Cambridge: Cambridge University Press.
5. Waldenfels, B. (2011). In place of the Other. *Continental Philosophy Review*, 44 (2), 151-164.
6. Апель, К.-О. (1999). Етноетика та універсалістська макроетика: суперечність чи доповнювальність. *Комунікативна практична філософія*; пер. з нім. А Єрмоленка. Київ: Лібра, 355-371.
7. Білоус, О. І. (2009). *Лінгвофілософія: теоретичний аспект*. Київ: Основи.
8. Білоус, О. І. (2015). *Філософія мови та її місце в системі гуманітарних наук*. Київ: Основи.
9. Гегель, Г. В. (2019). *Філософія мови*. Київ: Видавництво Соломії Павличко «Основи».
10. Карпенко, З. С. (1998) *Аксіопсихологія особистості*. К.: ТОВ «Міжнар. фін. Агенція».
11. Комісар, Л. (2023). Нові горизонти дискурсу ідентичності як виклик ребрендингу універсалістської макроетики. *Вісник Національного авіаційного університету*. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць. № 1 (37). С. 41-46. Взято з: <https://jrnl.nau.edu.ua/index.php/VisnikPK/article/view/17573>

12. Комісар, Л. (2022). Автентичність і екологія як аксіологічні тренди постпандемічного світу, або перевідкриваючи «словник цифрової епохи». *Вісник Національного авіаційного університету*. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць. № 1 (35). 43-48. Взято з: <https://jrnl.nau.edu.ua/index.php/VisnikPK/article/view/16536>
13. Культурні цінності Європи. (2014); за ред. Г. Йоаса і К. Вігандта; пер. з нім. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА. (Бібліотека Європейського Форуму).
14. Краус, З. (1994). *Нігілізм сьогодні, або терплячість світової історії*. Київ: Основи.
15. Лазарук, А. (2003). Цінності людини у науково-психологічному осмисленні. *Психологія і суспільство*, 2, 19-37. Взято з: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/29630>
16. *Особистість та її ідентичність* (2023). Взято з: https://www.citizen.in.ua/photos/topic/f/20190822_135133_%D0%A2%D0%B5%D0%BC%D0%B0%201..pdf
17. Протасова, А. (2023) *Ідентичність: хто я? Який я?* Взято з: <https://meclee.com/blog/obshchie/identichnist-hto-ya-yakiy-ya>
18. Тейлор, Ч. (2013). *Етика автентичності*. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА.
19. Фромм, Е. (2020) *Мати або бути?* Харків: Клуб сімейного дозвілля.
20. Фюрст, М., Тринкс, Ю. (2018). *Філософія: підручник* / пер. з нім. В. Кебуладзе. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА.